

Rondzendbrief 8 mei 2020

‘Want zondag is het Moederdag’

Onbekend maakt onbemind, dat weten we allemaal. En: BN'ers worden door zo ongeveer iedereen op handen gedragen, want ze zijn bekend, dus!

Als je in de Bijbel terecht komt, het Boek der Boeken, en je blijft onbekend, dan is er iets met je aan de hand. Dan doe je iets goed (nl. in de Bijbel terecht komen zonder dat iemand weet waarom), of je doet iets heel erg fout (nl. in de Bijbel terecht komen zonder dat je iets van betekenis aan de verhalen hebt toegevoegd). Oordeel zelf; we gaan het hebben over ...

Rizpa

De moraal rondom (seksuele) relaties zoals wij die kennen, bestond in de Bijbelse tijd gewoon niet. Ik heb al gewezen op Abram die van Saraï met haar slavin Hagar naar bed mocht om een kind te verwekken, en op Lea en Rachel die hun dienstmeiden Bilha en Zilpa met datzelfde doel ter beschikking hebben gesteld aan aartsvader Jakob.

Nu Rizpa. Dat was iemand uit het harem van de oude koning Saul, bij wie ze twee kinderen heeft gekregen, Armoni en Mefiboset (2 Sam. 21: 8). Ze is na diens dood nog vreemd gegaan met Abner, de generaal uit het leger van Isboset, de opvolger van Saul (2 Sam. 3: 7). Verder is er van haar en haar leven niet zoveel bekend. Totdat!

Stukje geschiedenis

Toen de Israëlieten een paar eeuwen eerder onder leiding van Jozua het land Kanaän aan het veroveren waren, was er één slim volkje in dat land, de Gibeonieten, en die probeerden een deal te sluiten. Dat lukte, Jozua tippelde erin (Joz. 9). Jozua en zijn aanvoerders hebben een eed afgelegd, dat ze de Gibeonieten nooit zouden aanvallen, doden of uitroeien.

Koning Saul schijnt deze belofte ooit gebroken te hebben, en delen van de stam van de Gibeonieten vermoord. Dat verhaal komt nergens in de Bijbel voor, maar het is kennelijk toch zo gebeurd. Als Saul eenmaal gestorven is, en David koning over het land Israël is, zien de Gibeonieten hun kans schoon. Ze gaan naar David (2 Sam. 21), en herinneren hem aan de eed van Jozua: ‘Hoe gaat u, koning David, het onrecht dat ons door uw voorganger Saul is aangedaan, herstellen?’ David zegt dan, dat hij alles zal doen, wat zij wensen.

Omdat Saul al dood is, kunnen ze niet om zijn dood vragen, dus vragen ze om zeven van zijn zonen. Dan kunnen zij die, in de plaats van hun vader Saul, terecht stellen.

En je raadt het al, de twee zonen die Saul bij Rizpa heeft verwekt, zijn de sjaak: zij worden met vijf van hun stiefbroers aan de Gibeonieten uitgeleverd. Rizpa ziet haar twee jongens

Armoni en Mefiboset afgevoerd worden naar het kamp van de Gideonieten. De zeven zonen van Saul als compensatie voor zijn wandaden.

Deze (jonge) mannen worden zonder al te veel omhaal van woorden opgehangen, en ze vinden aan het begin van de gersteoogst (dus zeg maar rond Pasen) de dood.

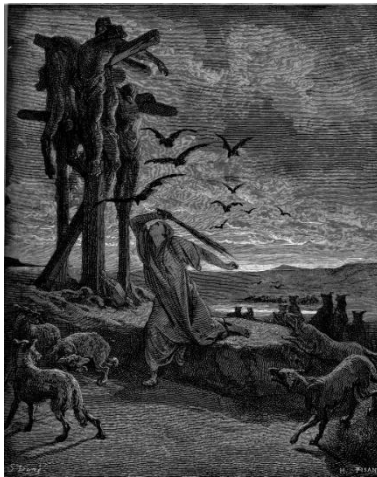
Daar sta je dan als moeder! Je twee kinderen worden opgehangen om een fout van hun vader! Om razend van te worden! En David heeft dat ook nog eens gedaan met groot gemak, om maar zo snel mogelijk van dat gezeur van die Gibeonieten af te zijn. Hij heeft God er niet om geraadpleegd, geen profeet ingeschakeld, helemaal niets. En weg zijn je kinderen.

En die Gibeonieten lieten als ultieme vernedering de lijken van deze zeven zonen van Saul ook nog eens hangen. Ze werden niet eens begraven, niet aan de familie gegeven voor een fatsoenlijke lijkbezorging, helemaal niets. De aasgieren en wilde dieren moesten de rest maar doen.

Maar dat gaat onze Rizpa dus veel te ver. Dagen, weken, maanden achtereen verblijft zij bij de palen waaraan haar twee zoons zijn opgehangen. Ze kan het niet verdragen dat haar kinderen, haar vlees en bloed, haar verbondenheid met hun vader Saul worden prijsgegeven aan deze vernedering. Ze verjaagt alle roofdieren en -vogels voor zover dat in haar vermogen ligt.

Misschien kent ze de wet van Mozes wel, die voorschrijft dat iemand die opgehangen is, dezelfde dag nog begraven moet worden (Deut. 21: 23), maar ja, zij had niet de beschikking over deze lijken, dus ze kon en mocht ze niet begraven.

Daarom bleef ze maanden achtereen, dag en nacht op een kleed op de rots bij de palen; ze had een stok bij zich om de roofdieren te verdrijven, want ze accepteert de situatie gewoon niet. Tegen de dood van haar kinderen kon ze weinig doen – dat was het besluit van de opvolger van haar man, maar dit? Dit was ook koning David onwaardig.

Maanden heeft het geduurd, en eindelijk kwam het David ter ore wat er dag in dag uit gebeurt bij de lijken van de mannen die hij uitgeleverd had aan de Gibeonieten. Hij komt – dat moet gezegd worden – direct in actie, en laat de lijken begraven in het graf van hun opa, Kis, de vader van Saul (2 Sam. 21: 13).

Geen vrolijk verhaal, bepaald niet. En daarom is het misschien zo onbekend en onbemind. Het is misschien ook wel lastig om de feiten precies op een rijtje te krijgen.

Maar hier staat een moeder op de planken, die het leven van haar kinderen niet kon redden, maar wel hun waardigheid. Een moeder die het niet kon verdragen dat haar zonen opgevreten werden door roofdieren, omdat haar man, hun vader, een stomme fout had gemaakt. En dan denk ik: hoeveel moeders zijn er die de fouten van hun man terug zien in de manier waarop de kinderen behandeld worden? Hoeveel kinderen zijn het slachtoffer van stomme beslissingen van papa, en in hoeveel gevallen moet mama dat maar zien recht te breien?

Rizpa heeft het als vrouw voor de kiezen gehad: haar haremman Saul is dood, Abner (met wie ze zeer waarschijnlijk een seksuele relatie heeft gehad) stapt om háár over van het kamp van Saul naar dat van David, zij blijft als weduwe achter met twee kinderen, die ook nog eens volkomen onschuldig ter dood veroordeeld worden, en aan de wilde dieren worden prijsgegeven.

Nee, dan heb je geen geluk. Dan heb je wel een moederziel waar iedereen jaloers op kan zijn, maar daar stopt het ook wel mee.

Rizpa. Wat een tragiek!

Morgen een (iets) opgewekter verhaal, een soort spiegelverhaal, zou je kunnen zeggen.

Ds. Jan de Visser